

DUMITRU MIRON

Prorector Academia de Studii Economice din București

Membru al Consiliului Științific Consultativ al IER

Trebuie să lăsăm în urmă logica aderării și să o asumăm pe cea de cursă lungă, a integrării

Ce provocări aduce contextul actual pentru integrarea economică europeană? Considerați că acestea modifică prioritățile României?

Deși Uniunea Europeană este un actor de referință al procesului de guvernare globală, gestionarea unui ambițios proces de redefinire a arhitecturilor de tip interguvernamental nu se poate sustrage evoluțiilor internaționale ci, dimpotrivă, se poate consacra în postura de „laborator de experimentare” a răspunsurilor proactive la schimbările de paradigmă. După părerea mea, principalele provocări la care trebuie să răspundă confecționerii procesului de integrare europeană sunt: *gestionarea adecvată a echilibrului dintre o logică instituțională bazată pe conformare și o logică bazată pe proactivitatea actorilor participanți la „jocul integrativ”; găsirea, cât mai curând posibil, unor soluții în ceea ce privește deficitul de natură reglementară și instituțională; administrarea sensibilului dialog intergenerațional și a provocării de natura identității la nivel european, optimizarea procesului de tranziție de la competiția economică la cea geopolitică; înțelegerea modului în care UE, agent al globalizării, poate câștiga în fața UE, atenuator al globalizării, și a manierei în care UE, ca piață, câștigă în fața UE, ca putere; minimizarea tentației către orice formă de fundamentalism bazat chiar pe legile atotputernice ale pieței; paradigma derivată din gestionarea subsidiarității, proporționalității, coeziunii și a convergenței reale.*

Decidenții din România trebuie să înțeleagă că suntem îndreptățiți și avem obligația de a reflecta, cu seriozitate, la toate aceste procese și de a contribui activ la configurarea răspunsurilor adecvate la acestea. Trebuie să lăsăm în urmă logica aderării și să o asumăm pe cea, de cursă lungă, a integrării, să reducem coeficientul de izolare pe care îl avem, din păcate, pe scena europeană, să abandonăm retorica vorbelor și să îmbrățișăm trănicia faptelor și să ne bazăm pe profesionalism și pe profesioniști la nivelul reprezentării noastre în instituțiile europene.

Suntem pregătiți să adoptăm euro în 2014, atât tehnic, logistic, cât și psihologic?

Cred că putem spera că această țintă optimistă poate fi atinsă. Experiența altor țări membre ale UE care și-au anunțat astfel de date de referință ar trebui să ne invite la realism și prudență. Dacă ne referim la criteriile de convergență nominală, dar, mai ales, reală, lucrurile se prezintă într-o altă lumină. Îndeplinirea criteriului stabilității prețurilor face vizibile câteva provocări: una dintre acestea este cea a credibilității – dacă țintele stabilite sunt depășite cu ecarturi mari se poate pierde încrederea în politica monetară; o altă provocare este cea legată de evoluția cursului leului continuată

și amplificată de sensibilitățile gestionării mix-ului monetar-fiscal. Trebuie să se urmărească cu rigurozitate sănătatea finanțelor publice atât pe componenta deficit bugetar, cât și pe cea a datoriei publice. Starea de criză profundă la care este expus mediul economic regional și internațional îngreunează semnificativ acest deziderat. Fetişmul accesării fondurilor structurale europene trebuie transformat în realitate palpabilă. Trebuie ca toți actorii societali, instituționali sau privați, să înțeleagă că atragerea fondurilor europene este un drept care revine oricărei țări membre care are capacitatea și a dobândit expertiza necesară în acest sens. Trebuie demantelată senzația că UE ne forțează să acționăm în beneficiul propriu și că noi nu prea am dori acest lucru. Trebuie să evităm, cu inteligență, să adoptăm măsuri economice de dragul unor succese, chiar mediatizate, pe termen scurt sacrificând dezideratele pe termen mediu și lung. Sunt încă mulți pași de întreprins pentru a obține stabilitatea, cerută de criteriile de la Maastricht, a cursului de schimb. Cred că Banca Națională a reperat succese notabile în gestionarea politicii în domeniul ratei dobânzii. Totuși, nivelul dobânzilor la titlurile de stat în România se menține încă semnificativ mai ridicat față de același indicator din zona euro și ca urmare a nivelului ridicat al inflației.

Cum influențează criza economică și financiară raportul de forțe în comerțul internațional? Este consolidată poziția UE ca bloc comercial în negocieri de faptul că directorul OMC, Pascal Lamy, este un fost Comisar european pentru comerț?

Actuala criză internațională, în mod cert, va complica și mai mult ecuația negocierilor comerciale multilaterale derulate în cadrul rundei Doha. Se activează două pericole importante: unul pe termen scurt – penuria de lichiditate; al doilea pe termen lung – escaladarea protecționismului comercial. Raporturile de forțe în plan comercial internațional nu se vor modifica radical pe fondul evoluțiilor economice alimentate de către criză. Cred că prezența lui Pascal Lamy la timona executivă a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), pentru al doilea mandat, a adus un plus de profesionalism la nivelul organizației. În timp ce oficialul internațional este o „parte contractată” (un executiv în termeni corporativi), OMC este condusă de „părțile contractante” adică de membrii săi. Deci, poziția UE ca bloc comercial de referință va spori, nu pentru că OMC este condusă de un fost comisar european, chiar pentru comerț, ci în măsura în care gruparea integraționistă europeană se va consacra drept marele și competitivul actor comercial global.

Vor reuși suedezii să îndeplinească obiectivele propuse în ceea ce privește schimbările instituționale la nivel comunitar?

Istoricul președințiilor semestriale ale UE ne arată că rolul unei singure țări, în atingerea marilor deziderate comune, nu este determinant. Progresul, atât în planul extinderii cât și în cel al adâncirii procesului de integrare, depinde, esențial, de voința

politică și de consensualitatea soluțiilor. Prioritățile pe care și le-a propus Suedia pentru semestrul deja început: *criza economică și financiară mondială; schimbarea climatică; cooperarea în justiție și afaceri interne; strategia pentru Marea Baltică; politica de vecinătate a UE; schimbările instituționale* sunt foarte ambițioase dar la fel de greu de realizat. Este greu de crezut că, la momentul la care se recompune Parlamentul European, pe grupuri politice și pe comisii, când va trece ceva timp până va fi operațională o nouă Comisie europeană, doar un semestru va fi suficient pentru a se face pași

notabili în direcția unor schimbări instituționale de avertură dorită. Poziția pe care o are Suedia pe arena europeană și internațională, statura diplomației acestei țări și profesionalismul indiscutabil al oficialilor suedezi care vor prezida instituțiile europene pot constitui atuuri care, cu siguranță, vor fi fructificate punându-se bazele unor evoluții pozitive viitoare în acest sens. Cred că suedezii vor reuși mai mult decât ar fi reușit alte președinții, dar mai puțin decât se așteaptă de multă vreme.

Interviu realizat de **Mădălina Barbu**

Actualitate

Agenda IER: august – septembrie 2009

Conferință IER: seria România – Franța: împreună în Europa

10 septembrie

Curs IER: Implementarea politicilor de mediu ale UE de către administrația locală

21 – 25 septembrie

Seminar IER – EIPA pe tema negocierilor europene

În perioada **12 – 13 octombrie** IER organizează cel de-al doilea proiect în colaborare cu *Institutul European de Administrație Publică* (EIPA), Antena Luxemburg. Dacă prima sesiune de formare (14 – 15 mai), pregătită de EIPA pentru participanții recrutați de IER, a fost dedicată procedurii de încălcare a dreptului comunitar, în luna octombrie se dezvoltă un program dedicat negocierilor europene, accentul fiind pus pe **reprezentarea și negocierile din cadrul Consiliului UE**.

După cum este bine știut, România participă, în calitatea sa de stat membru, la luarea deciziilor în toate instituțiile europene. În Consiliul de Miniștri, pregătirea dosarelor care se decid în Comitetele la nivel înalt și în COREPER se face în *working parties*, în total fiind înregistrate circa 180 de grupuri de lucru. Pentru fundamentarea proiectelor legislative comunitare, înalți oficiali, precum și funcționari publici desemnați de către statele membre, prezintă puncte de vedere și negociază poziții în aceste structuri, respectând conduita și practicile specifice în aceste cazuri. În Comisia Europeană, reprezentanții statelor membre participă la diferitele comitete, denumite generic „comitologie”. O parte importantă a misiunii pe care reprezentanții statelor membre o au de îndeplinit se referă la negocierea pozițiilor pe care le susțin, iar simpla lor prezență la întâlnirile de lucru nu garantează succesul misiunii. Pentru a le susține demersurile, persoanele desemnate trebuie să posede un număr semnificativ de abilități și competențe profesionale, dar și personale, specifice.

Seminarul este destinat *funcționarilor publici din administrația națională care fie urmează să îndeplinească, fie îndeplinesc deja misiuni de reprezentare a României în procesele de luare a deciziilor care au loc în cadrul Consiliului UE*. Pe parcursul seminarului, participanții vor dobândi o serie de cunoștințe și competențe orientate spre eficientizarea tehnicilor de negociere ale reprezentanților naționali din cadrul *grupurilor de lucru* ale Consiliului UE.

Pentru a-și putea exercita influența, reprezentanții naționali trebuie, în primul rând, să fie familiarizați cu chestiunile procedurale, cum ar fi Regulile de Procedură și Protocol, cu puterea actorilor

instituționali precum Președinția Consiliului și Comisia, cu procedurile și codurile întâlnirilor. În al doilea rând, reprezentanții vor trebui să știe cum să controleze procesul de negociere, prin calcule tactice și strategice, prin planificarea chibzuită a intervențiilor, să demonstreze creativitate, cunoștințe și competențe în domeniul intervențiilor publice sau private, să știe să utilizeze pozitiv instrumentele pentru managementul informației, parteneriatele și coalițiile. În al treilea rând, reprezentanții vor trebui să aleagă atitudinea corectă pentru a comunica și a interacționa la nivel interpersonal. Prin urmare, reprezentanții eficienți trebuie să stăpânească câteva reguli esențiale ale comunicării, socializării și managementului diferențelor culturale.

Programul va oferi participanților îndrumare într-un format interactiv. Va exista o alternanță continuă între **exerciții de simulare, contribuții teoretice și procedurale, ateliere și schimburi de practică**. Simulările vor fi comentate, fapt care va ajuta participanții să primească feedback în legătură cu elementele care trebuie controlate și/sau influențate. Experiența de formare oferită va fi ca un laborator în care se vor verifica, adapta și îmbunătăți propriile competențe, cunoștințe și practici în domeniul tehnicilor de negociere și de reprezentare, atât din perspectivă tehnică și științifică, cât și din perspectivă individuală și interpersonală.

Seminarul se va desfășura pe parcursul a două zile, utilizând multiple metode de formare, pentru a putea prezenta diversele aspecte-cheie ale unui proces de negociere: atelier (înainte de îmbarcarea spre Bruxelles), chestiuni procedurale și considerații strategice; exercițiu de simulare a negocierilor; evaluarea exercițiului de simulare; pregătirea instrucțiunilor de negociere; sesiune de întrebări și răspunsuri.

Mai multe detalii despre procedura de înscriere sunt disponibile pe site-ul web al IER, la adresa www.ier.ro.

Mioritica Agendă Lisabona

Privire generală

În martie 2000 șefii de stat și de guverne ai spațiului comunitar au căzut de acord să transforme UE în „cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere până în 2010”. Îngrijorările legitime vizând atingerea ambițioaselor ținte, alimentate în timp și de avertismentele rapoartelor Kok și Sapir, s-au materializat în revizuirea strategiei și obiectivelor. Insuficient de sever însă. Politicile și strategiile constant conservatoare, eforturile considerabile întreprinse pentru extinderea Uniunii, precum și efectele actualei crize economico-financiare, au adus cu picioarele pe pământ elanul și ambițiile comunitare.

Reflectare națională parțială

Planul Național de Dezvoltare (PND) 2007 – 2013 aduce cu sine un obiectiv excepțional, cel mai important de la aderarea euro-atlantică: *Reducerea cât mai rapidă a disparităților de dezvoltare socio-economică între România și Statele Membre ale Uniunii Europene. Ținta fixată este de 41% din media UE (PIB pe locuitor), în anul 2013.* Din păcate, obiectivele strategiei Lisabona privind creșterea și ocuparea sunt reflectate unilateral în PND, iar ținta și căile de creare a noi locuri de muncă nu se regăsesc¹. Sunt menționate însă obiectivele agendei Lisabona privind ocuparea forței de muncă și reflectate decalajele și tendințele României de la data analizei.

Deficiențe programatice

Se spune că o problemă bine definită este pe jumătate rezolvată. Ca urmare, același PND rememorează critici din rapoartele de țară ale Comisiei Europene, asigurând transparență și afișând încredere: „nu a existat suficientă convergență a diverselor inițiative...”, printre cauze numărându-se... și *slaba dezvoltare a procesului de formulare a politicilor publice*. Involuntar, PND exemplifică mai departe astfel de deficiențe, punând în mod greșit ocuparea deplină pe seama exclusivă a investițiilor în resurse umane: *„Ocuparea deplină a forței de muncă se va realiza prin investiții în creșterea adaptabilității, capacității de ocupare și antreprenoriatului, precum și în dezvoltarea serviciului public de ocupare”* (4.3. STRATEGIA). Și asta după ce, anterior, punea în mod corect *„capacitatea încă redusă ... de a crea noi locuri de muncă”* pe seama *„economiei românești”*. De altfel ocuparea se promovează prin politici economice și sociale coordonate, orientate prioritar către cererea de forță de muncă. Iar particularitățile mediului de afaceri, condițiile creării și extinderii întreprinderilor, flexibilitatea muncii și a ocupării, contribuțiile sociale, sunt numai câteva dintre elementele ale căror deficiențe inhibă crearea de locuri de muncă.

...perseverare...

Instrumentul de implementare a relansatei Strategii Lisabona la nivel național este Programul Național de Reforme 2007 – 2010 (PNR). Abordarea eronată a ocupării din PND este continuată. Astfel,

„obiectivul PNR pentru creșterea ocupării forței de muncă (2007 – 2010) este Creșterea participării pe piața muncii și promovarea calității ocupării forței de muncă”. Sunt într-adevăr necesare stimularea competiției (participării) și sporirea atractivității (calității) muncii, dar acestea nu sunt suficiente pentru majorarea cererii de forță de muncă (respectiv a volumului ocupării), impusă de strategia Lisabona. Dezvoltarea economică este cea care poate antrena creșterea ocupării. Nu întâmplător Comisia Europeană ne recomandă o abordare integrată a ratei scăzute de activitate, a ocupării și nivelului scăzut de productivitate.

Ciclicitatea mândriei naționale...

În 1930, în plină criză economică mondială, șef la Liga Națiunilor era Nicolae Titulescu. Mândria națională era mare, mai ales că activitatea compatriotului nostru a fost apreciată, mandatul reînnoindu-i-se. În 2009, după mulți ani, o nouă criză economică, de amploare comparabilă, ne găsește în liga europeană, luptându-ne cu obiectivele comunitare de creștere economică și ocupare și cu reducerea decalajelor economice și sociale. Semeția nu mai are teme. Rapoartele specifice de țară ale Comisiei Europene critică în mod repetat realizările și capacitatea administrativă² a României și fac recomandări pe măsură. Despre șefie la ligă nici nu se poate aduce vorba.

...și miticismul neaș

Nu suntem în liga lui Mitică, dar avem nevoie de arbitri străini în competiția globală. Am învățat să contestăm Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și instituțiile comunitare, dar altele mai bune nu avem. Și este necesar ca cineva să vegheze la respectarea regulilor jocului de către sistemul nostru politico-administrativ. Îndepărtarea temporară a Fondului Monetar Internațional ne costă scump acum. Și numai bunăvoința Înaltei Porți de la Bruxelles, în ale cărei grații am intrat, mai puțin semeți și parcă fără voia noastră, ne-a scos din impas. Până acum, căci criza este lungă și nu știm ce ne rezervă.

Speranțe renăscute

Președinția suedeză a UE pregătește o nouă strategie Lisabona, reinventată, ce pare a promova modelul nordic ca referință pragmatică. Putem spera ca summit-ul UE din decembrie 2009 să adopte noua strategie pentru creștere și ocupare pentru următorii 10 ani. Agenda Lisabona pare a deveni astfel un simbol al perenității UE și al năzuințelor sale de progres. O înnoită șansă pentru România de a-și revizui principalele programe și strategii, prin dezbateri publice. Cu acest prilej s-ar realiza și o necesară concertare și canalizare a acțiunilor principalelor forțe de progres ale societății.

Iulian Oneașcă

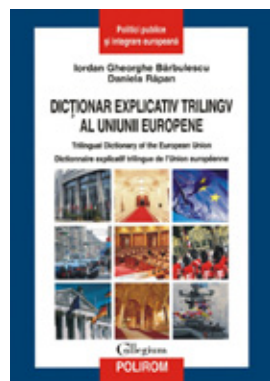
Șef Serviciu Analiză și Studii Europene

¹ Integrarea durabilă pe piața muncii a 900.000 persoane, până în 2015 - nu evidențiază consecințele asupra ocupării și nu constituie un obiectiv în termenii indicatorilor Lisabona.

² „Sunt necesare eforturi suplimentare pentru îmbunătățirea radicală a eficienței și eficacității administrației publice”; „Implementarea efectivă a reformelor necesare depinde în mod critic de abilitatea României de a-și îmbunătăți urgent eficiența și eficacitatea administrației publice”, COM 2008.

Dicționar explicativ trilingv al Uniunii Europene

Jordan Gheorghe Bărbulescu, Daniela Răpan, Polirom, 2009

Pentru că 75% dintre cele 499 milioane de locuitori ai UE locuiesc în orașe iar tendința de urbanizare este amplificată de migrația internă către capitale, politica de coeziune a UE are o dimensiune urbană semnificativă.

Înțelegerea acesteia, a celorlalte politici comunitare, a conceptelor de bază, precum și descoperirea mai multor tipuri de informație, studiarea în trei limbi a termenilor și corespondența lor, toate acestea sunt disponibile acum prin consultarea uneia dintre lucrările cele mai recente despre

Uniunea Europeană. Ca și realitatea în continuă devenire pe care o explică, dicționarul este complex și se apropie de tipul dicționarului enciclopedic.

Urban este o inițiativă comunitară care favorizează revitalizarea economică și socială a orașelor și a suburbiilor aflate în situație de criză. Finanțarea se face din fondurile structurale ale Uniunii Europene, gestionate de Comisia Europeană, care le acordă, în condițiile respectării anumitor principii: concentrarea, parteneriatul, adiționalitatea și planificarea.

Căutarea termenului *Urban* în dicționar deschide o cale de informare asupra tuturor inițiativelor și a fondurilor structurale și de coeziune. Pentru un studiu mai aprofundat, este necesară consultarea altor surse, deoarece dicționarul de față este unul de informare la nivel general. Astfel, informații despre inițiativele comunitare URBAN I (1994-1999) și URBAN II (2000-2006) ca și despre evaluarea lor, pot fi accesate pe site-ul Parlamentului European, www.europarl.eu.

Din aceleași considerente, și alți termeni care ar prezenta interes, cum sunt *adiționalitate* sau *inițiativă comunitară* nu sunt cuprinși în dicționarul explicativ. Dacă ne referim la aceeași intrare, observăm că autorii oferă despre fiecare fond structural în parte informațiile de bază, cu caracter general, fără a intra în detalii specifice.

Lucrarea este structurată după un principiu de bază din lexicografie, și anume ordonarea alfabetică, în cazul de față după termenii în limba română.

Deși, de regulă, textele în engleză și franceză transmit aceeași informație ca și textul în limba română, există și diferențe între conținutul intrărilor din dicționar, care nu sunt pur și simplu variante în trei limbi ale aceluiași text. Astfel, dacă termenii *candidate state* și *état candidat* (à l'adhésion) sunt preluați ca atare de pe serverul Europa, www.europa.eu, pentru termenul *stat candidat* informația este completată cu date suplimentare, privind statele candidate în 2008, conceptul de *stat asociat* etc.

Din punctul de vedere al termenilor în limba română, câteva observații sunt de reținut, de exemplu, în cazul intrării *bunăstarea*

animalelor, unde acestea sunt definite drept *ființe simțitoare* (*sentient beings, êtres sensibles*). Datorită conotațiilor literare învechite ale adjectivului *simțitor*, dar și conotațiilor psihologice ale termenului *sensibil*, cel mai neutru mod de a traduce această sintagmă este *ființe dotate cu sensibilitate*, așa cum apare într-o rezoluție a Parlamentului European tradusă în limba română – *Rezoluția Parlamentului European din 22 mai 2008 privind o nouă strategie în materie de sănătate animală pentru Uniunea Europeană (2007-2013)*.

Salutăm apariția acestei lucrări utile pentru cei ce studiază realitatea complexă a UE, cu atât mai mult cu cât ea completează o serie de instrumente de lucru puse la dispoziția publicului de către IER prin DCT, cum sunt Ghidul stilistic și baza de date terminologice accesibilă liber pe adresa www.ier.ro. Termeni, documente și instituții de referință pentru UE, cum sunt *Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene*, *Centrul de Traduceri pentru Organismele Uniunii Europene* (CdT), comitet consultativ, *Comitetul Economic și Social European* (CESE), *comitologie* etc. pot fi accesați pe site-ul IER, unde apar cu denumirea în mai multe limbi și uneori însoțiți de definiții.

Un element nou este în dicționar includerea personalităților, de exemplu Robert Schuman, unul dintre fondatorii construcției europene.

Astfel, sub numele lui Leonardo da Vinci nu vom găsi informații despre personalitatea artistului renascentist, ci despre programul european care îi poartă numele, cu privire la sistemele și practicile de formare profesională.

Sunt incluse în dicționar și orașele semnificative pentru activitatea UE, cum ar fi Strasbourg (unde se desfășoară lunar, timp de o săptămână, sesiunile plenare ale Parlamentului European).

O anexă cu hărți însoțite de informații succinte despre cele 27 de state membre (anul aderării, capitala, suprafața și populația) completează în mod fericit cartea.

Coautoarea Daniela (Lică) Răpan a făcut parte din echipa IER, iar experiența dobândită a fost cu succes fructificată în această lucrare, pentru care a contribuit cu traduceri în limba engleză Raluca Brad, traducător cu experiență în domeniu din cadrul IER.

Lansarea volumului la IER în luna iunie 2009 a pus în valoare actualitatea și necesitatea unor apariții editoriale de calitate, așa cum Editura Polirom realizează în colecția **Politici publice și integrare europeană**.

Recomandăm cu căldură consultarea dicționarului, ori de câte ori aprofundarea studiilor în materie europeană o cere, atât pentru studenții sau masteranzii la științe politice, economice etc., cât și pentru specialiști și funcționari din administrația publică, pentru traducători și jurnaliști, precum și pentru publicul larg.

Dr. Mariana Bara

Diracția Coordonare Traduceri

Redactor - șef: Mădălina Paula Barbu

Redactori: Alina Arhire, Mariana Bara, Iulia Serafimescu

Grafică: Monica Dumitrescu

Versiunea în limba engleză: Loredana Licuța, Mihaela Papa, Diana Popa

* Textele publicate în acest Newsletter exprimă opinia autorilor și nu reprezintă poziția oficială a Institutului European din România.

ISSN 2065 - 457X

Pentru a primi viitoarele numere ale *Newsletter-ului* IER, vă puteți abona accesând următorul link: www.ier.ro.

Institutul European din România

Bld. Regina Elisabeta nr. 7-9, RO – 030016, București, România

Tel: (+4021) 314 26 96/ 133 / Fax: (+4021) 314 26 66

Contact: newsletter@ier.ro

Web: www.ier.ro